XIX. évfolyam. Selmecbánya, 1909. augusztus 29. 35. szám.

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések megállapodás szerint számittatnak.
Nyilttér dija soronkent 20 fillér.

Felelős szerkesztő és lapalajdonos:
KUTI ISTVÁN

Az expediciót s hirdetéseket illető reklamációk a lapkezelő
Joerges Ágost özvegye és fia
céghez intézendők, hova az összes pénzküldemények is küldendők

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

A F. M. K. E. gyülése.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület e hó huszonhatodikán tartotta alakitása óta a huszonhetedik évi közgyülését, *Turócszentmárton* közelében a fiatal, fejlődő Ruttka nagyközségben.

Turócszentmárton ugy ismerős országszerte mint a pánszlávizmus főfészke Felsőmagyarországon. Hazafias szempontból ez a nevezetessége elég szomoru. Turócszentmártonból azt az eszmét terjesztik, hogy pánszláv egyház, pánszláv iskola és pánszláv közigazgatás kell Felsőmagyarország tizenhárom vármegyéjében. Ruttkáról e hó huszonhatodikán azt hirdette a pánszláv eszmék terjedésének megakadályozására ezelőtt huszonhét évvel alakult FMKE., hogy ezek az eszmék nem jogosultak, a nemzetiségi törekvések nemzeti szempontból nem türhetők meg.

A FMKE. hivatása tehát szent, működése becses és áldásos, csak az a kérdés, hogy vajjon elég hatékony is.

Sajnos, erre a kérdésre nemmel kell felelnünk.

Huszonhét év alatt a FMKE alig háromszázezer korona vagyont tudott összegyüjteni s ez a vagyongyüjtés, hogy milyen nehezen ment, csak azok tudják megmondani, akik részt vettek az egyesület kózponti vezetésében.

Egy tizenegy vármegye területén működésre hivatott kultur-egyesület, hogy mit tud elérni ily csekély anyagi erővel, az kézen fekvő. Ha akármily lelkes férfiak állanak állanak is az egyesület kormányrudjánál, aminthogy mindig is azok állottak; ha akármily erőmegfeszitéssel dolgoznak is ezek a derék hazafiak: az eredmény soha sem állhat arányban kifejtett munkásságukkal.

Az egyesülernek ez időszerint hétezer tagja van, 723 alapitó, 374 örökös, 5900 rendes és pártoló tag. E tagok nagy része felsőmagyarországi. A szinmagyar alföld s egyátalán a magyar vidékek, ahol nem ismerik a nemzetiségi kérdest, nagyon kismértékben érdeklődnek a FMKE. iránt.

Pedig nem igy kellene ennek lennie. Az alföldnek, a magyar vidékeknek kellene segiteniök a felvidék magyarságát nemzet erősitő nehéz munkájában.

Azt mondta egyszer egy nagy ember, hogy „a FMKE. tagjává lenni minden magyar emberre nézve nemcsak tisztesség, hanem kötelesség is.“

Sajnos, ez a mondás nagyon szük körben terjedt el s ha el is terjedt nem volt hatása.

Magukra hagyják az Alföld magyarjai a felföld magyarságát nehéz küzdelmében, amelyet századok óta folytat nagy kitartással, de valljuk be ujabban egyre fogyó erővel.

Nem tagadhatjuk s ne is titkoljuk, hogy a nemzet volt erőssége, a magyar középbirtokos osztály ereje nagyon megcsökkent. Felsőmagyarországon jóformán csak a nevük maradt meg, vagyonuk nincsen már. Elpusztult nemcsak a maguk, de a nemzet kárára is. Mert a középbirtokos osztály vagyona igen nagy részben olyanok kezébe került különösen az utóbbi években, akiknek Hekuba a magyar nemzeti érdek.

Igy van ez különben Erdélyben is, ahol nem kevésbbé fenyegető, söt talán még veszélyesebb a nemzetiségi kérdés.

Itt is — ott is a vagyon, a birtok, a

Rögös uton*.

A lámpában kifogyott az olaj. A vörös, gyenge fény folyvást halványabb lett s a kicsiny szobába lassan belopódzott a sötétség.

A leány felriadt.

— Késő van már Imre, menj haza — mondta kissé kedvetlenül.

A férfi fölállt és nehezen sóhajtott.

— Igazad van, megyek.

— De ugy-e, hogy holnap munka után megint eljösz? Várlak.

— Eljövök édes, — válaszolt a férfi és homlokon csókolta a leányt.

Elváltak.

A leány az ajtónál megállt és a férfi nehézkes lépteinek a ház falátót tompán visszaverődő zaját hallgatta és csak akkor, midőn ujra csend lett, lépett az ágyhoz, megvetette, eloltotta a pislogó lámpát és lefeküdt.

*

Ősz lett. Az eget szürke, nehéz felhők borították s fojtó, sürü köd ülte meg a hatalmas várost. A komor paloták sötéten meredtek a hüvös éjszakába s az ablakok mögött gyászos feketeség honolt. Csendesek és elhagyottak voltak az utcák. A gázlámpák fénye hosszú sugarakban nyúlt ki a fehér ködbe és fényes, acélszinü sávokat rajzolt a sötét ablaküvegekre. Mindenütt sötétség és unalmas csend, csak Mária szobájának ablakából szürődött ki halványpiros világosság.

A szegényes ágyon ott feküdt a leány. Arca sovány volt és sápadt. Fehér, csontos kezét a vékony párnán nyugtatta és szabálytalan beteges lélekzésbe olykor egy-egy nehéz sóhaj vegyült. Szemében kialudt az élet tüze s réveteg, fátyolos tekintetét szomorúan szegezte Imre arcára.

Imre az ágy mellett ült és dúlt arccal, kétségbeesve bámult maga elé. Érezte, hogy Mária halálával mindent el fog veszíteni s hogy az ő élete többé semmit sem ér. Erre a gondolatra egész testében megreszketett s erős fájdalmat érzett ott, ahol a szív van. Mintha valami láthatatlan szörnyeteg ketté hasitotta volna hatalmas, ízmos mellét, hogy kitépje onnan azt a darab húst, amely csak érezni tud. Nehezen sóhajtott szinte belehörgött a melle. Fölállt, az asztalhoz ment, kezébe fogta az orvosságos üveget s vissza ment a beteghez

— Itt az orvosság, Mária.

A leány engedelmeskedett. Próbálta felemelni a fejét, de nem birta. Valami kétségbeesett vonás jelent meg az arcán, amely még halványabbra vált egy árnyalattal.

— Imre . . . én meghalok . . . — mondta halkan.

A férfi visszatette az üveget, az ágy szélére ült és két kezébe fogta szőke fejét.

— Ugye, ugye mondtam, hogy vigyázz magadra. Nem akartad hinni, hogy beteg vagy, nem, nem akartál orvost. Mária, miért nem fogadtál szót nekem! Nem! Neked nem szabad meghalnod! Neked élned kell! . . . Kell! . . . Érted! . . .

Kétségbeesve, arcán a legmélyebb fájdalom kifejezésével nézett a leányra.

— Érzem, Imre, hogy végem van, — szólt Mária csöndesen. — Pedig nagyon szeretnék élni . . . mert szeretlek . . . Olyan szép az élet, ha szeretünk . . . Tavasz fakad szivünkben s nyomában illatos rózsák: a szerelem rózsái . . . Ugy fáj, nagyon fáj, hogy itt kell hagynom téged . . . De ne sirj Imre, mert ez nekem a túlvilágon fájni fog . . . Könnyeid égetni fogják lelkemet . . . Mert a lelkem nálad marad . . . Igen, kisérni foglak mindenhová . . . No csókolj meg . . . még egyszer, utoljára . . . Könnyebb lesz így a halál . . .

Imre lehajolt és ajkát Mária homlokára illesztette, erősen, hosszan, mintha duzzadó élete erejének egy részét a leány testébe akarta volna belelehelni, hogy föltámassza.

Érezte, amint csókja alatt megreszketett a hideg test, amelyből elszállt az utolsó nehéz sóhaj. Azután elereszteette a szőke fejet, amely élettelenül hanyatlott a párnára.

* Mutatvány Pogány J. Béla «Rögös utakon» cimü, sajtó alatt levő kötetéből.

föld szerzésre fektetik most a fősulyt a nemzetiségek. s amig Erdélyben az EMKE. s nálunk a FMKE. óvódák fenntartásával, könyvtárak szervezéseivel terjeszgetik ugy a hogy lehet a magyar nyelvet, addig a nemzetiségek bankokat alapitanak s vagyonilag erősitik a tót, a román népet. S hiába azt nem lehet eltagadni, hogy a vagyon, hatalom, a hatalmas pedig a gyöngébbet, a vagyontalant elnyeli.

A ruttkai FMKE. közgyülés alkalmából, amikor látták a szomszéd Turócszentmártonban, hogy mikép kinlódik a FMKE. szükös anyagi erejével, bizonyára azt gondolták, hogy ti jó magyarok szolnokeljatok, mi majd cselekszünk. Ti csak állitgassátok az óvódákat, mi majd arról gondoskodunk, hogy azt a földet, amelyen ti magyarul akarjátok megtanitani a tót-csemetéket, megvásároljuk az ovodák alól.

Ne áltatgassuk magunkat. Gyönge, nagyon gyönge a magyar társadalom. Ha semmi sem mutatná ezt, a legfényesebben bizonyitja a FMKE. amely huszonhét év alatt nem tudott magasztos céljának elérésére több vagyont szerezni, mint amit összehoz ennyi idő alatt egy szorgalmas szatócs.

Ne feledjük: «A FMKE tagjává lenni kötelesség minden jó magyar emberre nézve. S az alföld magyarsága, jó lenne, ha nemcsak a bankista vezérek szavait éljenezné, hanem meghallaná és szivlelné a FMKE. segélytkérő szavait is. —*ő.*

Az iparosság ünnepei.

A korszellem egy régi nagy tévedését igyekszik kijavitani. Egyre több és örömet keltő kedves jelenség mutatkozik arra, hogy a magyar közélet sodró áradatában, az iparos osztály mint önálló és megbecsülésére méltó faktor már számba jön. Nem igy volt még nem is oly régen. A prókátornemzet lebecsülte a nemzet vagyonosságát munkáló iparos osztályt és ebben az iparban szegény országban az iparosság társadalmi helyzete valóban nem volt rózsás. A társadalomnak vele szemben való elfogultsága természetesen kihatással volt arra, hogy az uj ipari generáció rendszerint a középiskolákban lemaradt tehetségtelen emberekből került. Hivatalnok ritkán nevelte iparosnak gyermekét és ha nevelte, ezt leginkább kényszerüségből cselekedte, ha tudniillik csemetéje, ismételt kisérletekre, szekundába pónáltatott. Nincs mit tagadni, hogy a kényszerüségből ipari pályára jutott család sarját, mint elzüllött ivadékot, több rendbeli szégyenérzés közepette kezelte a család és a helyzet már csak azért is, hogy előállhatott, nem valami nagy becsületére vált az iparosságnak.

De most mintha uj korszellem fuvalmát éreznök. A kereskedelemügyi miniszterium államtitkára leutazik Kalocsára egy iparosági legényegylet ünnepélyére és ezen az ünnepélyen a kalocsai érsekkel élén részt vesz egy messze vidék uri társadalma s az a beszéd, a melyet az ünnep alkalmával államtitkár mondott, alkalmas arra, hogy az iparosság becsvágyát fokozza és a magyar középosztály közönyét oknélküli kicsinylését az iparospálya iránt eloszlassa. Szinte szeretnők elmondani, hogy a beszédből az ipari munka apoteozisát olvassuk. Örömünkre van, hogy oly magas és vezető állásban szereplő férfiú, kinek geniálitását pártkülömbség nélkül elismeri az ország közvéleménye, ily nemes szempontokból nézi az ipari pályát és ennek jövőjére hivja föl azokat a szülőket, akik produktiv pályára szánják gyermekeiket. Hogy a kalocsai beszédben igen emelkedett rész foglaltatik a vallásosságnak mint vezető eszmének erejéről, hatalmáról, azt nemcsak megértjük, hanem dicsérjük. Minél inkább terjed a vallástalanság és vallásbeli közöny, annál szebb hivatás jut a közélet magas polcán állóknak arra, hogy a polgárosult nemzeteket ezredeken át fejlesztő, az emberiséget előbbre vivő vallási eszméket hirdessék. Nincs igaz és nagy ember, kiben az Isten iránt való mély és nagy érzés ne éljne. Pasteur, a veszettség feltalálója midőn az ezrek és ezrek életét megváltó, korszakos találmányát a francia akadémiának bejelentette, beszédének bevezetése ima volt a Gondviseléshez, melynek nevében kezdte meg buvárlatát, melynek hatalmával és kegyeségével jutott el tudományos sikeréhez. És ha a nagy francia tudóst annyira áthatották az Istenhez való emelkedés érzései, mennyivel inkább kell ezt nekünk tennünk, a porszemeknek, a kik a napi munka salakjában hányszor érezzük, hogy gondviselet nélkül nem boldogulhatunk. A mit *Szterényi* Kalocsán mondott a vallásról, azt mindenki, imádja Istenét bármikénti, vallhatja, hirdetheti és kell is vallania és kell is hirdetnie.

Mint föntebb jeleztük éppen olyan értékes része azonban a beszédnek az, mely az iparosság becsvágyának felköltésére alkalmas. Csak azokat becsüljük meg, akik magukat is megbecsülik. És ha az iparosság fontosnak tartja, hogy végzett munkája, társadalmi rangja elismertessék, neki is el kell követnie mindent az iparosság fajsulyának emelése érdekében. A mai iparos képzésnek és mühely nevelésnek gondosabbnak kell lennie, mert a hogyan ez időszerint sok helyen a jövő iparosságot nevelik, az egyike azoknak a főokoknak, a melyek miatt a jobb elemet nélkülözniök kell. Ámde *Thék* Endre iparos tanonc otthonai, *Gelléri* Mórnak az iparosság becsvágyát felköltő irodalmi törekvései, vezérletükkel az Országos Ipargyelet munkássága egy uj korszakot inaugurál. Az iparosság most lefolyt társadalmi mozgalmaiból és most rendezett gyüléseiből örvendezve látjuk, hogy az iparosság fajsulyának megjavitása érdekében felette nagy sikerü lépések történtek, sőt ujabb évtizednek már gyakorlati eredményei is vannak. az iparos pályán talentumok bontják ki szárnyukat és minden jelenségből azt kell következtetnünk, hogy a régi céh már átlépett a haladás széles zónájára s a modern ismeretekkel felfegyverkezve törekszik célja felé.

Minél balsikeresebb gazdasági esztendő szakad reánk, annál inkább megtudjuk, hogy az őstermelő ország existenciája igen bizonytalan. A rossz termés következtében beálló nagy drágaság súlyosan mutat arra, hogy az időjárás kedvezéseiben alapitott egy oldalu földmivelés, válságba sodorja nemzetünket. Ipart kell teremtenünk minden erővel és akarattal. E végből az szükséges, hogy az ipari pályára tehetségek, és olyanok lépjenek, kik majdan tőkével és tudással versenyképes ipart üzzenek. A jobb elemek ipari pályára kecsegtetése történhet az iparos pályára nevelés megjavitásával. Társadalmi nagy feladatok várnak e téren magára az iparosságra, melylyel paralell oly kormányzati intézkedéseknek is kell lenni, a melyek a tudás, tőke és szorgalomnak, az iparüzés e három feltételének gyümölcsét is megérlelik. Mindenesetre örvendetes, hogy az iparosság rendelkezik a haladás feltételével. Tanuskodnak erről azok az ipari ünnepek, a melyek most rendeztettek, melyen annyi szép eszmét gyüjtöttek egybe.

A lámpából kifogyott az olaj. Pattogott, sercegett a kanóc s a halványpiros világosság folyvást gyengébb lett. Az ablakon keresztül beszürődött a hajnal szürke, szomorú világossága s a pirosas fényt lassan a nappal fehérsége váltotta fel.

Imre fölállt az ágyról s a fájdalomtól megtörve, kábultan ment végig a szobán. Az ajtónál megállt és nézte a halottat sokáig. Azután kiment, végig haladt az udvaron, kinyitotta a kaput és kilépett az utcára. Egyideig ment, azután megállt. Nem birt tovább menni. A falhoz támaszkodott és bután, kidülledt szemmel nézett maga elé. Körülötte sötétség támadt s maga előtt látott egy tövises, rögös utat, az ő életének útját, amely lassan a fekete éjszakába olvadt.

Nehéz moraj és halk dübörgés verte fel a hajnal ünnepies csendjét. Ébredni kezdett a hatalmas város. A távolból ezerféle hang tompa vegyülékét hozta a hűvös őszi szél és egy csomó levelet tépett le az utcai fáról. Libenve szállt alá a sárga lomb és nesztelenül hullott a járóra. Keleten lassan világosság támadt és a toronyórák lustán, érces hangon elverték a hatot. Éles, hosszantartó sipolás hasitotta át a levegőt; a gyár munkába hivta a kenyérért küzdőket.

A sipolásra felrezzent Imre. A hang mélyen behatolt a szivébe. Tudta, hogy őt is hivják s érezte, hogy most már nincs, akiért dolgozzék. De azután mégis megindult, hogy megjárja a tövises, rögös utat, amely a fekete éjszakába vezet.

Vége.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hirek.** *Horváth* Kálmán polgármester szeptember hó másodikán szabadságidejének letelése után átveszi hivatala vezetését. — *Liha* Antal kir. táblabiró járásbirságunk vezetője a jövő hó elején hazaérkezik. — *Händel* Vilmos evang. főesperes a mult héten Marienbadba utazott.

— **Negyven éves találkozó.** Régi selmeci bányászakademikusokból alakult bizottság az egykori társakhoz felhivást intézett, amelyben őket folyó évi szeptember hó 29-ére, Bécsbe, negyven éves találkozóra összehivja. A régi selmeci akademikusok a Volksgartenben, a Seidl-féle restaurációban, már szeptember 25-én, szombaton este fognak a szép selmeci napokra visszaemlékezni. Érdekessé teszi a bucsutalálkozót, hogy a még élő régi selmeci akademikusok lehetőleg családjaikkal fognak a kitüzött napon megjelenni. A bejelentéseket *Sauer* Gyula cs. és kir. főbányatanácsos (Wien, IX/3. Universitätsstrasse No. 8. Berghauptmannschaft) gyüjti. Egyéb tudnivalók dolgában a közelebbi felvilágositásokat *Vergani* Ernő cs. és kir. tanácsos a »Deutsches Volksblatt« tulajdonosa (Wien, VIII. Josefsgasse 4—6) adja meg. A felhiváshoz a negyven évvel ezelőtt Selmecen, még német kurzusokat hallgatott akademikusok névsora van csatolva. (E névsort be fogjuk szerezni.) A felhivást, amely az »Öst. Zft. f. Berg u. Hüttenwesen« f. é. 33. számában (1909. aug. 14) is megjelent a következők irták alá: Karl Ritter v. *Ernst*, k. k. Hofrat i. R.; Johann *Fric*, Berginspektor i. R.; Emil *Karafiat* Bergdirektortor; Max von *Kraft*, k. k. Hofrat i. R.; Johann *Neuhold*, Bergdirektor; Gustav *Oelwein*, Hütteninspektor i. R.; Josef *Pickl*, k k. Regierungsrat i. R.; Andreas *Piesch*, k. k. Hofrath; Anton *Rücker*, k. k. Oberbergrat; Julius *Sauer*, k. k. Oberbergrat; Karl *Schiedek* Bergdirektor i. R.; Ernst *Vergani*, kais. Rat.

— **A besztercebányai állami felsőbb leányiskolai** épitkezés még nincs befejezve, ezért az internátus növendékei helyüket 1909. szeptember 15-ike előtt aligha foglalhatják el. További értesitésig tehát nem kell jelentkezniök.

— **1909—1910.** A jövő hó elsején kezdődik az uj tanév, az 1909—1910-diki. A két hónapi vakáció és pihenés után megkezdi a fiatal nemzedék megint a munkát, a tanulást. Pihent erővel várják a tanitók, tanárok a két hónap alatt megerősödött tanulókat, hogy tiz hónapig megint

oktassák, tanítsák, hogy évek mulva sikerrel mehessenek neki az élet nagy iskolájának. Kitartást kívánunk tanítónak és tanulónak az új tanév elején.

— **Egy selmecbányai legionárius.** A kalandvágytól hajtva elhagyta a bányaiskolát s neki vágott a nagy világnak a 16 éves fiu s két év mulva már az afrikai idegen légióban szolgálja a francia köztársaságot. Két esztendőt és két hónapot töltött *Findrich* Pál abban a szolgálatban miközben 10 hónapon át harcban állott csapata az arabokkal Karablaszka környékén. Száz meg száz arab golyó süvitett el a füle mellett, sebet ütve, életet oltva körülötte, de őt megkimélték s ma itthon van szülővárosában, hogy katonai kötelezettségének eleget tegyen. Kérdésünkre azt felelte hogy lelkesen, odaadóan szolgálta a francia lobogót, elszántan rohant az ellenségre, mert a gloire varázsa szállta meg s egy-egy csata után a felhangzó éljenek, a városiak részéről történt fogadtatások minden veszélyt fájdalmat fáradságot elfelejtetett velök. No meg tudták azt a legionisták, hogy ha sebesülten jutnak az arabok kezébe ezek irgalmatlanul levágják a fejüket.

— **Tennis verseny.** A tennis hivei nagyarányu érdeklődés mellett tartottak házi versenyt szerdán a S. F. A. C. pályáján. A verseny a résztvevők számához képest csupán női egyes versenyre szoritkozott. Résztvettek: *Faller* Gizi (0.40) *Muzsnay* Ilonka (0.4/6) *Muzsnay* Irénke (0.4/6) *Schvartz* Bella (0.4/6) *Schvartz* Truzsi (0.4/6) *Oncay* Alice (0). Első lett: Muzsnay Ilonka, második Faller Gizi, harmadik Muzsnay Irénke. Muzsnay Ilonka és Irénke igazán élvezetet nyujtó s előrehaladott formában jelentkező játéka fölött a nézőközönség nem egyszer kitörő tapssal adott tetszésének kifejezést.

— **Tanügyi értesités.** A helybeli kir. kath. főgimnáziumban az 1909/1910. tanévre szóló beiratások f. é. szept. 1., 2. és 3-án d. e. 9—11-ig tartatnak meg. A Veni Sancte 4-én 8 órakor lesz, a rendes előadások pedig 6-án kezdődnek.

— **Nem lesznek ezután lezárt fülkék a vasuton!** Az utasokban eddig sokszor felforrt az epe, midőn sok utas lévén egy-egy vonaton, háromnégy fülkét is lezárt a kalauz, mert abban egy ellenőr ur fog utazni, vagy már benne is aludt. Hiába volt minden kérés, rimánkodás, fenyegetés, káromkodás, a kalauz ki nem nyitotta a fülkét, mert ráparancsoltak, hogy az a fülke nem az utasoknak való, hanem «szolgálati» fülke. S a legtöbbször az egész utvonalon üresen volt lezárva Mosi az államvasutak elnök-igazgatósága szigoru rendeletben megtiltotta a vonatokon bármely fülkének lezárását, melyre az utasok igényt tartanak. A fülke lezárásáért bejelentett panaszokat a legkiméletlenebbül fogja elintézni.

— **Iskolai év megnyitás.** Az izraelita népiskolában a beiratások szeptember 2. és 3. napján d. e. 9—12 ig eszközöltetnek, mely napokon a felvételi és javitó vizsgák is lesznek. Később jelentkezők felvétele csak ok tekintetbe vételével történik.

— **Értesités.** A selmecbányai városi iparostanonc iskola felügyelő bizottságának elnöksége ez uton hivja fel a város igen tisztelt iparosaink figyelmét arra hogy a városi iparostanonciskolában az uj 1909/10-ik tanévre szóló beiratkozás f. é. szeptember hó 1.én veszi kezdetét és tart 10-ig. Az elnökség tisztelettel kéri e határidőnek szigoru betartását. Iskolaköteles a törvény és miniszteri rendelet értelmében nemcsak a tanoncszerződés viszonyban levő inasok hanem azok is, akik próba időre vannak fölvéve, Tandij a város törvényhatósága területén illetőséggel biró tanulóknál egy évre 4 K, idegen községbeli illetőségűeknél 6 K.

— **Betörés.** A mult kedden éjjel betörtek *Collinászy* Sándor üzletébe s elvittek onnan 360 korona készpénzt. A nyomozás szerint a tettesek este elrejtőztek a raktárban s igy követték el a lopást. Fiatal munkakerülő suhancok vannak gyanuban.

— **Vihnye-fürdő vendégeinek** névsora a következő: Lévay Katinka nyug. tan. B.-gyarmat, Dussics Zsigmond földbirtokos Kissalló, Sándor Gézáné kir. járásbiró neje és fia Galgóc, Ixel Sománé dr. városi főorvos neje és fia Miskolc, Brett Mór nyug. tanító és neje Balasagyarmat, Laub Miklós szabó és neje Temesvár, Weisz Ignác kereskedő fia 2 leánya és Frommer Imréné Ujpest, Veress József m. kir. bányatanácsos Selmecbánya, Scheck Ferenc földmives Veszprém, Spitzer Ignácné vendéglős neje Csolnok, Schwartz Róza Zsitvafedémes, sároi Szabó Péterné kir. közjegyző neje Szászváros, Heiden Leona aranyműves neje és leánya Budapest, Vécsei Miksáné varrónő Budapest, Kneppó Dánielné fakereskedő özv. és leánya Zólyomradvany, Sonnenschein Ignácné és leánya Rákospalotajnfalu, Kertész Aladár kereskedő Makó, Röszfer István dr. miniszteri titkár Budapest, Grünwald Jakabné utazó neje és Tauber Mihályné Pozsony, Reinert Kálmán tanító és neje Temeshidegkut, Kopernicky Józsa magánzónő Esztergom, Arendt Pula Nagybecskerek, Banda Ede zenész Bpest. Hódossy S.-né bankigazgató neje Budapest, Pollák I.-né mészáros neje fia és leánya Bpest.

— **Testvérek halálos verekedése.** Hodrusbányán pénteken délelőtt reggelizés közben összeveszett idősb. *Bernát* György majorosnak három fia György, János és Mihály. György dühében késsel ment apjának, amire két testvére bottal és puskával ugy helybenhagyták bátyjukat, hogy az a szenvedett sérülések következtében pénteken éjjel meghalt. A tetteseket a rendőrség letartóztatta.

— **Véres verekedés.** E hó huszadikán éjjel *Ivanics* János majorost *Teren* János és *Lupták* János majoros-legények ugy megverték, hogy a sérültet kórházba kellett szállitani. A sérült állapota veszélyes.

— **A Magyar nemzet Szent Antal temploma Budapesten.** Nagy arányu mozgalmat kezdett a «Páduai Szent Antalról nevezett zugló Kápolnaegyesület», mely a Magyar Nemzet Szent Antal templomának Budapesten leendő felépitését tüzte ki céljául. Hazánkban annyi tisztelője van Szent Antalnak, oly sokan fordulnak bizalommal a nagy Szenthez, hogy szinte e nagy tisztelet mellett hiányzott a tiszteletére felajánlott templom. A legtöbb állam katolikusai épitettek már templomot fővárosukban Szent Antal tiszteletére s azonkivül Páduában a hires Szent Antal bazilikában is egy-egy kápolnát a különböző államok katolikus hiveinek nemzeti adakozásából restaurálttatnak. A magyarországi katolikusok adományai is ide vándoroltak eddig, azonban az ezen pénzből fényesen restaurált kápolna az osztrák nemzet kápolnája nevet viseli. Méltán megérdemli tehát a támogatást azaz eszme, hogy a nagy Szent Antal tiszteletihez méltóan a magyar katolikus világ filléreiből, nemzeti közakadozásból itt az ország fővárosában épüljön fel a «Magyar Nemzet Szent Antal temploma». A mozgalmat megindító «Páduai Szent Antalról Nevezett Zugló Kápolnaegyesület», melynek fővédnöke Vaszary Kolos bibornok hercegprimás, 5 év óta munkálkodik a siker érdekében s most a m. kir. belügyminiszteriumtól országos gyüjtésre kapott engedélyt.

— **Október 7.** A régi katonai nóta »Október hó elsején be kell rukkolni« az idén egy kissé módosulni fog azoknak örömére, akik búsan-keservesen szokták énekelni a regruta nótát. A hadsereg rendeleti közlönye ugyanis rendeletet tesz közzé, mely szerint az idén csak október hó hetedikén kell berukkolni az ujoncoknak.

— **Tánctanitás.** *Gulimann* Samu fővárosi táncanitó, akit közönségünk már évek óta előnyösen ismer, szeptember hó negyedikén kezdi meg hat hétre terjedő őszi tanfolyamát.

— **Az adófelszolamlási bizottság** e hó huszonötödik és huszonhatodik napján ülést tartott Ipolyságon *Totovics* Kálmán elnöklete mellett. Városunkból *Oszwaldt* Gusztáv és *Timko* Pál vettek részt a bizottság ülésein.

— **Hirtelen halál.** *Zimmermann* Mária hatvan éves hegybányai asszony a tegnapi heti vásáron hirtelen összeesett. Az azonnal megjelent *Szegedi* Sándor dr. szivszélhüdést konstatált.

— **A Herbst-Jäger** iskolában a beiratások szeptember hó elsején lesznek. *Herbst* János tanitó, aki nyugdijaztatását kérte, ideiglenesen amig kérése a legfelsőbb forumnál is elintézést nyer, még tanitani fog.

— **Az állandó szinház** berendezési munkálatai még mindig nincsenek készen s jó lesz, ha október elsejéig elkészülnek a munkálatokkal. Az elég szépen festett nagyteremben fel van állitva egy tákolmány, ami állitólag szinpad akar lenni. Avatag, lyukacsos, nem festett, de mázolt rongyok lógnak a terem padozatáról. Ezek a rongyok a szinpad diszletei. No hát nagyon csalódik a vállalkozó, ha azt reményli, hogy azt a kócos holmit átveszi a szinügyi bizottság. Nagyfoku szerénytelenség kell ahoz, hogy ilyen munkával elő merjen állani egy vállalkozó.

— **A vasutasok nyári ruhája.** A minister elrendelte, hogy a vasuti forgalmi tisztek használhatják a fehér egyenruhát piros hajtókával és azon a rangjelzéssel és a szárnyas kerékkel. A vasutasok öröme azonban csak akkor volna teljes, ha valamennyi vasutasnak megengedné a minister a könyü nyári zubony viselését a nyári a melegben.

— **Szenzáció a reklámban.** Szenzációs és mégis nagyon egyszerü a Lukács Vilmos reklámirodája (Budaest, V. Fürdő-utca 10.) által meghonositott uj reklámmódszer. Lukács Magyarország és Ausztria több, mint 700 elsőrangu szálójában, kávéházában és vendéglőjében kibérelte mintegy 5000 illemhely ajtóit és ezen ajtók belső oldalán egy nagy belga tükör fölött és alatt müvészi kivitelü elegáns reklám-üvegtáblákat helyez el fehér keretben, amely táblák már feltünő elhelyezésüknél fogva se maradhatnak észrevétlenül. Ennek a szenzációs reklámnak be kell vésődnie a legjobb vásárló közönség lelkébe és emlékezetébe, és ez az, amit az igazi reklámnak eredményeznie kell.

— **Minden szenny azonnal eltávolitható,** ha a «Szarvas» jegyü «Schicht» szappant használjuk. Oldóképessége kitünő és a lehérnemüt tisztitja, a nélkül, hogy fonálzatát megtámadná. Tisztaságáért 25.000 koronával szavatolunk. Ügyeljünk a «Schicht» névre és a «Szarvas» jegyre!

CSARNOK.

Turista kirándulás a Gyömbérre.

A négy év óta tervezett gyömbéri kirándulás végre sikerült még pedig olyan jól, hogy sokáig emlékükben tartják azok, kik benne résztvettek.

Augusztus 19-én reggel dacára a sötét fenyegető felhőknek és a Gyömbér felől jövő barátságtalan s épen nem csalogató hüvös szélnek, tiz és fél (egy gyermek) turista indult meg vasuton, hogy ülve neki menjen az utnak. Mivel III. osztályu jegyünkkel az I. osztályban nem kaptunk helyet, a sok utas miatt kénytelenek voltunk a II. osztályban utazni, de azt kikötöttük, hogy kocsink, ha ráz (a legujabb ministeri rendelet értelmében az utolsó kocsi, hogy ne rázzon mindig a mozdonyhoz kapcsoltassék) a gép után menjen. Ez az óhajunk teljesült is, mert teljes épségben jutottunk a világforgalomba. Addig is — régi szokás szerint — a turista zsákból előkerültek a turista viccek. Ilyenkor még a legmegkopottabb is általános derültséget kell különösen akkor, ha valamelyik ifjabb turista az öre-

gek előtt ujként találja fel a rendes general szaftban.

Kirándulásunk első nehezebb részét (minden kezdet nehéz) megtévén, Garamberzencén ebédhez ültünk, mely annyiban volt nevezetes, hogy a feltálalt kapucinerrizs egyik nem rokonhitű társunkból kikivánkozott s csak alelnöki rendeletből kiutalványozott 60 fokos szilvorium leöntése után maradt nyugton. De társunk megfogadta, hogy visszafelé jövet a kapucinerrizs ügyében a szakácsnénál helyszini szemlét tart és kioktatja.

Innen Zólyomig, mivel az idő is kiderült, vidámabb arccal szánakoztunk azokon, a kik az országuton gyalog mentek, mikor vonaton is mehettek volna.

Zólyomban átszálltunk s bár lett volna elég időnk, senki sem sörözött, a mi páratlan eset a turista kirándulásainkon.

Zólyomból már egész komolyan Gyömbér irányában mentünk, sőt a szliácsi állomáson már a Brézóból jövő telefoni felhivásra a főnök kereste is a selmeci turistákat, a kiket nagynehezen egy III. oszt. hölgyszakaszban talált meg. Erre mindjájunkat elfogott a hegymászás vágya és megtapogatva lábainkat konstatáltuk, hogy azok mászóképesek.

Utközben Beszterczebányán egy társunk és még 18 Kárpátegyesületi turista szállott fel, akik szintén Gyömbérre iparkodtak. Egy kissé meghökkentünk tudva azt, hogy Tranguskán csak 10—12 ember számára van a menedékházban fekvőhely. Már ekkor tervezgettük, hogy vagy nem alszunk, vagy egymással takaródzunk.

Végre megérkeztünk a Garamvölgy mindinkább szűkülő völgyébe, miután szépségeit kellő méltatásban részesitettük. Már messziről hozta a szél a hatalmas gyárkémények sürü füstjét, mely ráfekszik a gyönyörű fenyvesekre; de ugy látszik, hogy inkább konzerválja mert üde zöld az egész erdőség. Fővezérünk, intendánsunk, mecaenásunk a mi kedves turista és vadász főmérnökünk fogadott minket a brezói állomáson. Ő is megdöbbent a sok turista és vadász láttára, mert neki is az éjjeli szállás jutott az eszébe.

A gyári hatalmas és nagyszabásu elegáns vendéglőben tartottuk meg az első haditanácsot uzsonna mellett és kimondtuk, hogy régebbi bejentésünk alapján miénk az elsőség joga, mi fekszünk a menedékház földszintjén, a Kárpátegyesület pedig, mivel a Kárpátok is magasabban feküsznek Szitnyánál, a padláson pihenjenek, ha tudnak.

El lévén intézve a kanapé, vagyis inkább a prics kérdés, kocsikra ülve 4 óra után megindultunk. Gyönyörüség is a turistaság jó kocsin, különösen ha az oly remek vidéken visz keresztül, mint ez volt. Először a nagyhirü gyár hatalmas épületei, a Garam sokféle módon való járombafogása, a pokoli zaj, fütyülés, majd ebből kiérve a remek fenyvesek, hegyi legelők ejtettek bámulatba. Abban a tudatban, hogy a gyártelepet visszafelé tüzetesebben is megszemléljük, minden figyelmünk Gyömbérre irányult, melynek ködbe takart csucsa, semmi széppel sem biztatott.

Hogy a magunkkal hozott turista bátorságot és elszántságot fentartsuk s még inkább élesszük, rendezönk paranesszavára egy szép erdei tisztáson épült egészen modernül berendezett vadászlaknál leszállunk a kocsikról és kitünő hegyaljai borral először koccintottunk az ő egészségére, majd meg a mienkre.

Alaposan neki bátorodva ismét kocsira ültünk, mely azonban a folyton szükebb Bisztra patak völgyének emelkedni kezdő részén kitett, hogy megszokjuk a gyaloglást, a melyből másnap ugyancsak ki fog jutni.

Gyönyörü erdei kocsiuton, mely alatt a patak zugása kisért, indultunk meg az utnak. A pihent lábak vigan lépkedtek. Gyönyörködve a szebbnél szebb vizesésekben, a vizinövények, páfrányok hatalmas, emberi kézzel nem érintett leveleiben, hüvös balzsamos erdei levegőn jutottunk Tranguskához a menedékházhoz, fáklyafény mellett.

Micsoda meglepetés! Az erdőfelügyelőség rendeletére épen e napokban fejezték be az uj menedékházat. A besztercebányaiak elfoglalták az egész régit, mi pedig nagy örömmel bevonultunk az két szobás tágas uj hajlékba, ahol pompásan ellértünk mindnyájan. Leszerelés, kipakkolás, egy kettőre megvolt, az asztalra került az a sok jó, a mit gondos förendezőnk nagy kosarakban elrejtve hozott. Csakhamar illatos fenyőágakat hoztak felfogadott embereink a hálóhelyre, mely alkalmas kabarett szinpadnak is.

Megkezdtük a lakmározást, volt ott minden a mi a turista gyomornak csak kedves lehet. Ha valaki nem tud enni, ha valaki élvezetet akar találni az evésben, legyen turista. A turista gyomor nem válogatós, megemészti a vasszöget is, ha nem rozsdás és ki van rántva. A jó turista nem szorul Karlsbadra, mert a hegyi levegő, friss forrás, madárlátta kenyér a legjobb patika.

Falatozás közben vendég jelentkezett. Az alsó menedékházból a Kárpátegyesület egyik lelkes tagja Tulinszky fmre és hü kisérője a még lelkesebb és testesebb Rosenauer Gyula több társukkal vizitbe jöttek hozzánk. Szives barátsággal fogadtuk és tárgyaltuk az ügyeket közbenközben kocintgatva. Nagy turákat is tettünk képzeletben, szidtuk a magyar lustaságot, a hazai szépségekkel nem törődő, azt nem ismerő, a külföldért rajongó, azt dicsőitő nemzeti betegséget S amikor már jól kikiabáltuk magunkat, ittunk rá s megint beszéltünk s megint ittunk. Ezután vendégeink elbucsuztak, hogy a mi viszonvizittünket fogadhassák. Fogadták is a kik a szó nemes értelmében turisták, de azok a hogyishivjákok akik a padláson leküdtek! Spongyát rá.

Visszajövén tárgyaltuk az ügyet s jobbnak találtuk, hogy — mivel az éjjel ugyis hosszu, az élet meg rövid, kártyázzunk (kártya a hátzsák állandó terhe még a szögön is). Járta a csendes meg a tarokk. Aki nem kártyázott, lefeküdt. Mivel azonban a koccintásnál nem hiányozhatott, felrázatott, ami pedig gyakran történt. Így esett meg, hogy nem aludt s inkább kibicelt, az is aki aludni szeretett volna.

Az idő telt, a harmat esőcseppként hullott odakünn, majd erős szél sivitet végig a völgyön. Az eső ijesztett a szél biztatott. Ilyen lelki kétségek között feküdtünk le két órakor az illatos fenyőágyra. De álom csak nem akart szemünkre jönni, mert Smokkék utazása még véget nem ért, azt mindenkinek meg kellett hallgatni, no meg egy két erőteljesebb horkolás, prüszentés meg egyéb ébren tartotta a társaságot.

Csak amikor már megpitymallodt, elült a szél, a szúnyog sem zugott, akkor nehezedtek meg szempilláink. De már későn volt, mert a tüzmester jött, hogy a hajnali teához tüzet rakjon. Minden perc pihenés kincset ér, a miket még az imént elkönnyelmüsköditünk, most drágán fizetnők meg, ha lehetne, de nem lehet: talpra magyar, hi a patak, mosdani a friss vizben és neki a hegynek!

Oszintén mondhatom, hogy ez a turistaság legnehezebb része, a mikor az édes álmot hideg vizzel kell kimosni a szemekből. Azért óva intlek turista barátaim, a nagy tur előtt aludjatok, hogy kipihenve tegyétek meg az utat. Ezt prédikálom már tizenöt éve, de én még sohasem fogadtam magamnak szót.

A reggel gyönyörű. Az ég tiszta kék, a völgy haragos zöld (mint jómagunk). Gyömbér magas feje hivogatólag mi felénk. Tranguskai menedékházunk 1175 méter, a Gyömbér 2046 méter magas, tehát meg kell tennünk 871 métert, 9000 lépést. Előbb azonban jó meleg tea és hozzávaló mi egyéb s csak ezután indulás!

De mit tesz Isten, a turisták Istene! A hideg viz felfrissít, a tea melegít, a hüvös reggel felüdít s mi vigan, jó erőben megindulunk a kapcsolt részünkig érő harmatos füben.

Nem tudom leirni azt a gyönyörü képet, a mit széttekintve feljebb feljebb száz méterenként láttunk. A nap már sorra csókolta a havasok ormait, majd karja mindig lejebb siklott s végre ölébe kapta az óriásokat, a melyek kéjes boldogságban nevettek reánk. Lassan mi is belejutottunk a csiklandozó ölelésbe és vérünk bizsergett az életet adó sugárkarok között. Mennél magasabbra megyünk, annál csenevészebb a természet; végre már nincs fa, csak havasi fü, egy két most nyiló tavaszi virág, hozzá meg néhány árva kövicinke.

De mit látunk? A Szitnya Osztály versenyre kel a Kárpátegyesülettel. Nemes verseny, a legférfiasabbb erény küzdeni, törni előre mennél magasabbra. Még egy pár száz méter, még csak néhány, végre egy két orrhosszal győz a Kárpát; győzhetett is, hisz félórával előbb indult, mint mi.

Felértünk mindannyian. Rosenauer bátyánk volt a sereghajtó az ő 130 kilójával, de csak azért maradt utolsónak, hogy senki vissza ne szökjön?! Alig várjuk a csúcsot, hogy leheveredjünk, a csúcs alatt még a kitünő bő vizü Kelemen forrás vizét élvezzük. Végre fent vagyunk. De micsoda iszonyat lehet, hogy mindenki egymásután visszahökken és ijedve tekint maga elé? A természet fenséges ereje óriási baltájával északfelől a hegy oldalát lehasitotta, hogy 300 méteres sziklafalával megállitsa a rajta taposó gyenge halandót. Fenséges kép, mely az arcra komolyságot, a szivbe áhitatot egész valónkra tiszteletadást parancsol. A Tátra páratlan képe, az eget verő csúcsok a felhők felett emelkednek ki és onnan hivnak integetnek felénk, hogy őket is nézzünk meg mi magyarok közelebbről, mert olyan kevés magyar keresi fel, lábai alatt idegen szó hangzik, sziklái közt idegen dal hallszik.

Sokáig némán állunk a fenséges körkép előtt s csak akkor kapunk észhez, mikor a felszálló felhő irigyen takarja el előlünk hazánk remekgyöngyét, talán azért, hogy jövőre oda menjünk. Leülünk és az olympuszi istenekhez hasonlóan napsütötte aranyos kőtrónusokon isszuk a nektárt és esszük az ambroziához hasonló sonkapástétomot.

Meg kell emlitenem, hogy a mikor mi a csúcsra értünk, ugyanabban a negyedórában ért fel az ellenkező oldalról a deményfalvi völgyből *Papp* Jenő, *Király* Endre és *Király* Lajos, három jeles ifju turista, a kik augusztus 3-ikán indultak gyalog neki a Tátrának, s miután azt szerencsésen bejárták még a legmagasabb Ferenc József csúcsot is, visszajövet itt adtak találkát, a minek, hogy ily kiszámitott pontossággal sikerült mindnyájan örültünk, de különösen kedves alelnökünk, akinek apai szivét a legigazibb öröm tölthette el látva derék, edzett fiait.

Tizre járt az idő, amidőn lefelé indultunk. Fel — csak fel, de hogyan le. Felfelé a tüdő szuszogott lefelé a térd csuklott. A valamikor jól megesinált turista utat az eső kimosta, az út mellett, vagy a köveken kellett lejönnünk, a mi felért egy végtelen hosszu meredek lépcsőzettel. Hárman még rövidebb és meredekebb utat választottak, de ezek leérkezve kézen akartak járni, mert a lábizmok egy ideig nem engedelmeskedtek.

Jól roszul mindnyájan lejöttünk 11 órára a menedékházhoz, ahol már a fenyves alatt künn a szabadban téritve volt. Csapra került a sörös hordó, az első pohárnál eszünkbe jutott az édes anyatej, mert csak az lehetett jobb, üditőbb kellemesebb. Majd a bogrács került az asztal közepére, párolgó aromája betöltötte a völgyet, leszállt a hegyről a cinke fejét kidugta a patakból a pisztráng, ezernyi apró légy röpködött, de előjött a mi duzzogó vicmeiszterünk is, mert a gulyás aromája betöltött eget és földet és megesiklandozott minden teremtett lelket és állatot.

A mély csend közepette, melyet csak a

kanalak csörrenése, a nyelvek csettintése és a nyeldeklők zakatoló munkája zavart meg, itt hangzott el az első hivatalos felköszöntő alelnökünk szájából ami kedves, nagyon gondos, fáradhatatlan főrendezőnkre, akinek köszönhettük ezt a páratlan élvezetet, a milyenben nagy ritkán lehet részünk.

Ebéd után a társaság nagyobbik fele bucsut vett, kocsikra ült, hogy este már itthon legyen, a másik fele azonban az élvezetet tovább aknázta, ebéd után jót pihent s aztán lassan gyalog, majd kocsin megindult, hogy kényelmesen estére Brézóra érjen.

A kocsiból sokszor vissza-visszanéztünk Gyömbérre, mely méretlen magasságban honolt az egész vidék felett.

Brézóba érve a pompás vendégszobákban, elhelyezkedve és kitűnően megvacsorálva pihenőre tértünk. Nem szorultunk ringatóra, mire félálbbal az ágyba léptünk, félszemünk már csukva volt; soha még éjjel oly álom nélkül, rövíden üdítően nem mulott el. Reggel hétkor már hárman megis fürödtünk a szép gyári fürdő medencéiben, majd reggeli után engedelemmel bementünk a gyárba, a melyet szakértő kalauzolása mellett néztünk meg.

A gyár nagyszerű, modern, villamos erőre való berendezése, a hatalmas dynamók, Martin kemencék, hengerelő és csőkalapáló gépek, a zaj, lárma, sistergés, süvítés, fütyülés, hozzá a pokoli meleg, füst és por mindnyájunkat, a kik ehhez szokva nem vagyunk, valósággal elkábított. Láttuk az emberi elme magasztos erejét, mely igájába fogja a természeti erőt és azzal játszva végeztet olyan munkát, mely az emberiség hala dását szolgálja. Láttunk gépeket, melyeket csak kis gyermek kezel, de láttunk olyan munkást is, a ki minden percben életével játszik, ha csak egy kissé gondatlan. Az emberi produktiv munka helye ez, a hol mindenkinek minden cselekedete pénzt ér, még pedig annál több pénzt, mennél szorgalmasabb, ügyesebb, éberebb, intelligensebb. Itt tanuljuk megbecsülni a szorgalmat, de meg is becsülik ám, mert folyik a munka megelégedetten, vigan, sikeresen.

A gyáron kívül álló, de szorosan hozzátartozó épületek, fürdő, vendéglő, kaszinó, sétatér, s különösen a fogyasztási szövetkezet a legideálisabb szocialis érdekeket szolgálja. Itt a konzum nem haszonra dolgozik, hanem arra törekszik, hogy mindenki jót, jól és olcsón kapjon; ha van haszon az az élelmi cikk árának a leszorítására szolgál. Valósággal nemes intézmény, mely minden érdeket kielégít és semmiféle érdeket sem sért.

A gyár megtekintése után, mely fülért egy túrista úttal, őszinte köszönetet mondtunk az igazgató helyettes úrnak, a kiben régi kedves selmeci ismerősünket üdvözölhettük. Ezalatt tüzoltó főparancsnok társunk megtekintette és tanulmányozta a gyári tüzoltó szervezetet, mely a maga nemében páratlan, felszerelése mintaszerű, tömlője és hydransa annyi, hogy Budapestnek is elég volna; 120 kiképzett tüzoltója van, a kik katonai fegyelem mellett büszkén és lelkesedéssel végzik nemes munkájukat. Tüzőrökkel nincs bajuk, elvégzi azt egy pontos ember, a kihez a gyár minden szegletéből telefon vezet.

Délben kedves házigazdánk családi körét kerestük fel, hogy tiszteletünk tevése mellett Ő Nagyságának is kifejezzük hálás köszönetünket a nagyon szives fogadtatásért. Méltó befejezése volt az egésznek az a néhány szép ábrándi, a melylyel a kedves házikisasszony zongoráján művészi módon gyönyörködtetett.

Végül elköltvén jó ebédünket vonatra szálltunk, hogy ellhagyjuk ezt kedves, feledhetetlen, tanuiságos helyet és estére otthonunkba jussunk.

A Szitnya Osztály nevében ezuton is mégegyszer köszönetet mondok *Marek* Károly főmérnök urnak és kedves családjának, birjuk igéretét, hogy a mi kedves Szitnyánkon némileg viszonozni fogjuk szivességét, a mellyel mindnyájunkat lekötelezett.

Hazafelé tartottunk. A kitünő badacsonyi muskotály azonban nemcsak jó kedvet adott, de uj tervet is sugalt, azt t. i., hogy utközben Zólyomban az esti gyors vonat megérkeztéig leszállunk és megnézzük a restaurálás alatt lévő várat, mely szépségével imponál az utazónak.

A jó turistát nem hagyja el itt sem a szerencséje. A vár mellett lakik ugyanis *Drottner* Pál ügyvéd ur, a kinek messze vidéken hires vendégszerető háza mellett bün lett volna elmennünk a nélkül, hogy egy szives jó estét ne köszönjünk. Meg is tettük és nem bántuk meg, mert szintén olyan szivesen fogadtak, hogy alig győztük megköszönni az igazi magyaros vendéglátást, a mellyel elhalmoztak. De azért jutott időnk a várba, a vár peremébe is feljutnunk a honnan nemcsak a szép kiátást élveztük, hanem megihletve a történeti szép hagyományok, Mátyás király emléke által, szivünk az ősi, megszentelt romok között átérezte nemzetünk dicső multját, meghatva szemléltük és hagytuk el történetünk szép emlékét.

Innen kedves vendéglátónk családjával a vasgyárhoz sétáltunk el, a hol az udvaron jó sör és barátságos beszélgetés mellett telt egy óra. Visszamenve már várt ránk a dusan felteritett asztal, a melytől 8 órakor elválnunk nagyon nehezen esett. A magyar vendégmarasztalás minden furfangjával szemben csak a kötelesség érzetre tudtunk hivatkozni, a mely minket otthon vár.

Kedves házigazdánk nemes gondolkozását mutatja, hogy erre az argumentumra utnak eresztett. Utunknak ez a kedves epizódja hálás köszönetre indit mindnyájunkat.

Most már egész komolyan haza felé indultunk, utközben meghányatuk vetettük a három nap eseményeit s arra a konkluzióra jutottunk, hogy a Szitnya Osztály még soha sem rendezett ilyen sikerült kellemes, tanulságos igazi turistának való kirándulást.

Reméljük, hogy esztendőre, belekóstólva a magas hegyekbe, ujra neki vágunk most már egyenesen Tátrának, a melynek csúcsai a felhők megől kikandikálva találkára hivtak.

Hála Istennek egész uton nem történt semmi bajunk, pedig ugyancsak nyaktörő utakon jártunk, a mikor azonban kiszálltunk a kis vonatból és a sikló alá értünk, bajom esett. Van ott egy lámpa, mely természetesen nem ég és már régóta van alatta egy meglehetős mély vizmosás. Bátran lépkedtem — persze a gödörbe. Egy nagyot nyekkentem, mialatt nyelvem hegye fogaim közé került, kis híja, hogy a hegyét le nem haraptam. Még most is, amikor érzem a fogak nyomát, mindannyiszor hasonló jókat kivánok annak, a ki megtüri, hogy világosság helyett sötét verem legyen az úton. **Titkár.**

NYILT-TÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem felelős a szerk.

MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR
Enyhe, oldó háziszer mindazoknak, kik emésztési zavarokban és az ülő életmód egyéb következményeiben szenvednek.
Egy eredeti doboz ára 2 K.
Vidéki gyógyszertárakban kérjük Moll készítményeit.
MOLL-FÉLE
SÓS BORSZESZ
Fájdalom csillapító és erősítő Bedörzsölés, elismert, régi jó hirnevű háziszer szaggatás és hülésül származó mindennemű betegségek ellen.
Eredeti üveg ára K 2·—
Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.
Főszétküldési hely MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuchlauben 9

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS

HIVATALOS KÖZLEMENYEI.

M. kir. állami munkásbiztosítási hivatal 3824. szám.

Rendelet a husz héten tulmenő betegségélyek engedélyezése tárgyában. Valamennyi kerületi munkásbizt. pénztárnak valamennyi vállalati és magánegyesületi betegsegélyző pénztárnak.

Az állami munkásbiztositási hivatal hirlapi közleményekből és egyes pénztáraknak a hivatali ildom és a felsőség iránti tisztelet elemi követelményeit is figyelmen kivül hagyó körirataiból megütközéssel, de egyben sajnálattal nyert tudomást arról, hogy a hivatalnak az országos munkásbetegségélyző és balesetbiztositó pénztár alapszabályainak jóváhagyása tárgyában az 1907. évi XIX. t.-c. 175. §-a alapján hozott 3.169. számu határozata az érdekeltek némely köreiben egyrészt a törvény, másrészt az alapszabályok hiányos ismeretére visszavezethető fölös izgalmakat okozott.

Ez izgalmak tendenciózusban ápoltatnak, különösen a biztositott alkalmazottak körébe dobott ama lelkiismeretlen jelszóval, hogy a hivatal által — állitólag »hatáskörének tullépése mellett« — tehát »törvénybe ütközőleg« jóváhagyott alapszabályok értelmében 20 héten túl menő betegségélyzés a tagoknak egyáltalán nem adható, tehát azon pénztáraknál sem, melyek e segélyzést eddigelé jelenlegi alapszabályaik alapján az 1891. évi XIV. t.-c. hatálya és az országos pénztár előző alapszabályainak érvénye alatt nyujthattak.

Minthogy e jelszó terjedése a megokolatlan izgalmat terjeszteni s az érdekelt biztositottak széles köreit meggondolatlan lépésekre birni alkalmasnak látszik s minthogy a hivatalnak törvényes kötelessége utját vágni minden irányzatnak, mely a törvény által megteremtett nagy intézmény célját — és rendeltetését veszélyeztetni alkalmas, — e célzatosan odadobott jelszóval szemben szükségesnek tartja a pénztárakat a való tényálláról a következőkben tájékoztatni.

Az országos pénztár uj alapszabályainak 41. §-a értelmében a tagoknak szabály szerint a pénztár tagjaruléb-bevételei terhére csak az 1907. évi XIX. t.-c. 50. §-n, illetve az alapsz. 41. §-ában megállapitott segélyek nyujthatók.

Szabályszerint tehát 20 héten tuli segélyezés nem nyujtható.

E szabály alól azonban lényeges kivételt tesz az alapszabályok 53-ik §-a, mely feljogosítja az országos pénztárt és helyi szerveit, hogy az országos pénztár alapszabályaiban, illetve a törvény 50-ik §-ában megállapitottnál nagyobb, tehát 20 héten tulmenő, de a törvény 51. §-ának korlátai között maradó segélyeket nyujthassanak tagjaiknak és pedig:

a) az 1907. évi XIX. t.-c. alapján feloszlatott s a mostani pénztárak jogelődeit képező pénztáraktól maradt célra rendelt külön vagyonok terhére;

b) a pénztár kezelésében lévő és e célra szolgáló külön alapok és alapitványok terhére;

c) az 1907. évi XIX. t.-c. 118. §. utolsó bekezdése illetőleg 147. §. második bekezdése és 198. §-a alapján a pénztárak évi felesiségéből őket illető $^1/_3$-ad rész terhére, mely utóbbi felesleget maga a törvény rendel »a biztosottak törvényszerű segélyezési igényeinek fokozottabb kielégítésére« vagy »a segélyezést szolgáló intézmények létesitésére és fentartására« forditani.

Ez a való tényállás, mely mellett a pénztáraknak igen is meg van a módja arra, hogy ott, a hol az megokolt és lehetséges, az országos munkásbetegségélyző és balesetbiztositó pénztár alapszaaályain tulmenő, »tehát 20 héten tulterjedő« segélyezést, a mint a multban tették, jövőben is nyujthassanak — természetesen csakis az őket — és nem az országos pénztárt illető jövedelmeik terhére, mert az országos pénztárt illető jövedelmeket a törvényben engedett minimális segélynél általánosságban, tehát országosan többel terhelni, ma, midőn a pénztár pénzügyi helyzetének kialakulását előre senki teljes bizonyossággal nem láthatja, a hivatal nagy felelősségével összeegyeztethetőnek nem tartja, egyes pénztárak javára pedig az országos pénztár annál kevésbé terhelhető meg, mert akkor előállna az a közérdekbe ütköző helyzet, hogy a közvagyonbó legyik helyi pénztár tagjai a többiek rovására jogosulatlan előnyöket élveznének.

Mindazonáltal, hogy a reális adatok világánál lássa a hivatal azt, vajjon a hamis jelszóval mesterségesen szitott izgalmakra a fent ismertetett való tényállás figyelembe vétele mellett mily sulyt vessen felhivja a pénztárakat, hogy legkésőbb a folyó évi szeptember hó 20-ig a következő adatokat terjesszék fel:

1. Nyujtott-e a pénztár alapszabályszerüleg az 1907. évi julius hó 1-ét megelőzőleg az 1907. évi XIX. t.-c. 50. §-ában megállapitott segélyen tul menő betegsegélyt, és ha igen, mily mértékben haladták meg az emlitett §. 1—6. pontjaiban megállapitott segélyezést?

2. A nyujtott többletsegélyezés költségeit rendes bevételeiből vagy külön alapokból (alapitványokból) vagy mindkettőből fedezte-e?

3. Mennyi volt ezen költség az utolsó 1907. évben és annak fedezésére figyelemmel arra is, hogy e segélyek az 1907. évi XIX. t.-c. 51. §-ában felállitott kereteket tul nem haladhatják, az országos pénztár alapszabályai 53. §-ában megjelölt források előreláthatólag elegendők lesznek-e, és ha nem, miért nem?

4. Mekkora a pénztárnak az 1907. évi hó 1-jét megelőző időből eredő vagyona, valamint a kezelésében lévő alapok és alapitványok nagysága?

5. Előreláthatólag mily összegre tehető az 1907. évi XIX. t.-c. 118. §-a értelmében a pénztárt illető évi fölösleg megközelitő értéke?

Egyben utasitja a hivatal a pénztárakat, hogy a jelen rendeletet legközelebbi alapszabály megállapitó közgyülésükön, ha pedig a közgyülés már megtartatott volna, ugy legközelebbi igazgatósági ülésükön egész terjedelmében felolvastatni *és lehetőleg a helyi lapok utján az érdekeltek széles köreinek tudomására hozni el ne mulasszák.*

Végül ezuttal is figyelmezteti a hivatal a pénztárakat, hogy azon jogállással, melyben az 1907. évi XIX. t.-c. alapján a pénztárak a hivatallal kerültek, azt az eljárásmódot, melyet egyes pénztárak a hivatal sérelmesnek vélt intézkedéseivel szemben követnek, midőn panaszaikat kellő megfontolás nélkül a nyilvánosság elé viszik és az indokolatlan agitáció terére lépnek, összeegyeztethetőnek nem tartja és utasitja a pénztárakat, hogy vélt sérelmeik és panaszaik orvoslása iránt első sorban mindenkor az 1907. évi XIX. t.-c. 168. és 172. §§-aiban kijelölt törvényes felsőbbségükhöz. a hivatalhoz forduljanak.

Budapest, 1908. évi szeptember hó 10-én.

Dr. Mentsik s. k.,
másodelnök.

HIRDETÉSEK.

966. 1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A selmeci kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhirré teszi, hogy a selmecbányai kereskedelmi és hitelintézetnek — Pács Mátyás és neje sz. Frank Anna elleni végrehajtási ügyében az ipolysági kir. törvényszék területköréhez tartozó selmecbányai kir. járásbiróság területén, Selmecbányán fekvő a selmecbányai 184. tjkvben 696 hrsz. a. felvett s B. 10—13. t. a. Pács Mátyás és neje sz. Frank Anna nevére $^1/_2$—$^1/_2$ részben irt ingatlanra s azon épült 166/l. összeirási számú házra 1394 koronában megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanság az **1909. évi szeptember hó 24-ik napján d. e. 10 órakor** a kir. jbiróság hivatalos helyiségeinek I-ső szú. szobájában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár felén alul nem fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanság kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni és mint vevők a bánatpénz a kikiáltási ár százaléka szerint nyomban az árverés alkalmával kiegészíteni.

Kir. jbiróság mint tlkvi hatóság.

Selmecbányán, 1909. évi junius 3.

Liha, kir. it. táblabiró.

Nádparipa-
Liliomtejszappan.

A bőr részére a legenyhébb szappan valamint szeplők ellen is.

Mindenütt kapható.

FIGYELEM! Sok értéktelen utánzatot szoktak ajánlani.

Kérjük mindenütt határozottan GLOBIN-t Fritz Schulz jun. r.-t.-tól.

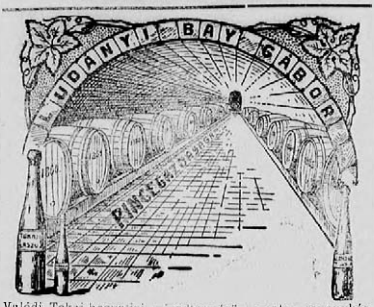

Valódi Tokaj-hegyaljai másodtermésü zamatos, savanykás, egyszer lehuzott asztali bort literenként 46 fillérért hordó nélkül szállit **ludányi Bay Gábor** tokaj-hegyaljai szőlőbirtokos pincegazdasága **Sárospatak.** Központi iroda **Munkács.** — Megrendelések a központi iroda cimére kéretnek. Vaggon vételnél engedmény. 30-35 lit. hordó rendelésnél literenként 50 fillér.

Tánctanitási jelentés.

Alulirott tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy f. évi szept. 4-én a városi vigadó nagytermében

tánctanitási

:: tanfolyamot nyitok. ::

Oktatásom tárgyát a legdivatosabb és legelterjedtebb társas- és műtáncok um.:

menuette, gavotte, lanciers, graciosa, palotás, körmagyar

stb., valamint a szépészeti testgyakorlatok, ideértve helyes állás, járás, egyenes testtartás és mozgás képezik.

„Boston-Valse"-re

különös sulyt fogok fektetni. A tanórák délután 6—8-ig, felnőttek számára este 8—10-ig tartatnak meg. Előjegyzések a városi vigadóban eszközölhetők.

A nagyérdemü közönség becses jóindulatát ezidén is kérve maradok

:: kiváló tisztelettel ::

Guttmann Samu

:: fővár. tánctanitó. ::

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratott, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hattyú gyógyszertár által Majna Frankfurt.

Ódon
tankönyvek
folyó hó 25-től kezdve kaphatók.

Helybeli igen tisztelt szülők, kik kényelmesebben akarják megválasztani, szives figyelmébe ajánljuk. ::

Kiváló tisztelettel
Joerges Á. özv. és fia
könyvkereskedő. A Terraszon.

Nyomatott Joerges Agost özv. és fia könyvnyomdájában Selmecbányán, 1909.